

TALLAFERRO

REVISTA D'INFORMACIÓ I OPINIÓ VILATANA

ANY 2 - N.º 10 - BESALÚ, juliol - agost 8

EDITORIAL

EL TURISME A BESALÚ

Aquest estiu han sovintejat els comentaris que el turisme havia sofert una baixa considerable, almenys pel que feia referència als mesos de juny i juliol, i que, en canvi, se'n preveia una concentració el mes d'agost. Tenint en compte que la nostra vila és un centre d'excursions i visites turístiques, hem volgut saber si reflectia el corrent general o si seguia un ritme propi. El resultat confirma la tendència general. A l'interior trobareu un informe més detallat de l'estadística que ens ha proporcionat l'Oficina d'Informació i Turisme, sobre les persones que han passat per l'Oficina aquest estiu i l'anterior. Un resum de l'esmentada estadística ens permet de concloure el següent:

1.- Durant els mesos de juny i juliol, hi ha hagut un descens notable de la gent que ens ha visitat (un 22% menys durant el mes de juny, i un 19% menys el juliol), i això tant pel que fa referència al turisme interior com a l'estranger.

2.- El mes d'agost ha augmentat el nombre de persones que han visitat Besalú (un 16% més que l'any anterior). L'augment afecta tant el turisme forà com l'interior.

3.- El turisme més important i amb més incidència econòmica a Besalú, és el del propi país.

Tot plegat no es tracta d'un fenomen local, com ja hem assenyalat. Això significa que trobar solucions per a mantenir un òptim nivell turístic i aconseguir d'evitar concentracions amb el que suposen de serveis a voltes deficientes, malgrat la bona voluntat, pertany a organismes superiors i específics.

Tal vegada seria el moment d'aixecar el «monument al turista desconegut»; podria servir d'estímul perquè no decaiguin les ganes de viatjar, de veure altres terres i conèixer noves persones i ambients. És clar que l'economia domèstica imposa la seva realitat, sovint massa dura.

ÍNDEX

Editorial	1
Pàgina literària	2-3
Informació municipal	4-5
Homenots	6-7
Informació local	8-9-10-11
Còmics	12

NOTA: «Tallaferro» no es responsabilitza necessàriament de l'opinió que expressin els articles signats.

SUÏCIDI

M'agrada el teu crit
De lluita i de revolució
De por i d'esglai
M'han inflat les orelles
I la meva sang s'ha tornat calenta
Com la teva
Filla del Sud
Mig despüllada, la fam al ventre
Vull cridar amb tu
Baixar al carrer
Les nostres mans juntes
I la nostra suor es barrejarà
I el nostre suïcidi serà el mateix.

Marc

SONET A UN NOM CONEGUT

Veig la teva clara mirada
sota uns cabells rissats d'or intens,
una pell de tacte floral tens
i parles amb música lisztiana.

Adam enfront ta elegància
la teva franquesa em mou arrels
i riscó de mals i lluites cruels
com un Sant Jordi en la constància.

Lasciu sóc de sentiments reprimits
amb cossos units al trenc de dia
immersos en sensacions dels esperits.

Em sento amb gran pes de consciència
com l'obstacle dolorós dels ferits.
Un serà? No ho sé, però podria.

Maia, juliol de 1985

Tomàs Grau i Sastre

Besalú, el dia 26 d'agost

Estimada amiga:

Mentre esmorzava, alguns vestigis d'un somni que havia tingut l'altra nit subsistien en el meu cap. Com que n'ets la principal protagonista, he pensat contarte'l.

Pel que fa al principi, tinc només a la memòria el moment en què vaig arribar a la terrassa d'aquell bar de Besalú. Estaves sola, de feia poc, car tenies encara algunes copes i una ampolla de vi de cava mig plena, davant teu. Em vaig asseure de cara a tu i em convidares. Buidàrem l'ampolla. Vares cristal·litzar dues o tres banalitats tipus: «Estàs molt seriós» o «Què m'expliques?» per moblar un silenci que semblava pensar-te (el silenci, però, és ben lleuger comparat amb les estupideses que s'utilitzen per a omplir-lo). Et veia molt nerviosa –beu massa cafè–, vaig pensar, i sense deixar-nos el temps de buidar completament les nostres copes vas demanar una altra ampolla - bombolla - escuma. Llavors, vaig assistir al teu espectacle, refugiada en l'alcohol, amb la copa als llavis tota l'estona. Pareixies aquells fumadors que no poden estar-se sense una cigarreta a la boca... (n'hi ha molts!) i que no saben què fer amb les mans. Et vas emparar de vi com una esponja tot fent pam i pipa a Bacus. Va ser el teu trampoli. Després de tirar a terra un grapat de complexos, et vas sentir més lleugera (és una manera de parlar), segura de tu mateixa, car de seguida vares preparar un còctel, fruit de la teva imaginació, un Política - Ètica - Xafarderia (aquesta última, la teva especialitat). Fores explosiva! T'esbravares donant pas a les teves idees. Imagina'm eixugant el flux de paraules que vessava damunt la taula, tot dient: «Sóc apolític, ningú no m'utilitza i tampoc no vull utilitzar-te (cal ser important, per a ésser utilitzat)». Quin somni! te-

**A UNA CARA GROSSA, FORMOSA
QUE DE BESALÚ N'ERA MOSSA**

A Besalú n'era una mossa que tenia la cara grossa. I aquesta mossa cara grossa a més a més era formosa.

I la formosa cara grossa de la mossa tenia una gossa.

I la gossa de la mossa formosa, cara grossa, es deia Calmosa.

I la cara grossa mossa, formosa i la seva gossa Calmosa anaren a Saragossa.

I la calmosa gossa junt amb la mossa cara grossa, formosa quan eren a Saragossa conegueren un noi.

I la mossa formosa cara grossa i la gossa Calmosa passejaren amb el noi cofoi.

I la gossa Calmosa i la formosa mossa soparen amb el cofoi noi que era molt alegroi.

I la mossa cara grossa sense la gossa anà al ball amb l'alegroi del cofoi noi inflat com un bocoi.

I la mossa formosa deixà el noi alegroi ben cofoi com un bocoi fet tot un heroi.

¿I la mossa, formosa, cara grossa i la seva Calmosa gossa? Doncs ara són a Besalú esperant que les trobis tu!

Juny del 1985

Tomàs Grau i Sastre

nia, quan em vaig despertar, el coixí als peus i les mantes a terra. Progressivament em vaig sotmetre, acceptant els teus arguments (ajudant-me d'una altra copa) que arrengheraves perfectament com militars un dia de desfílada –només hi faltava la música–. Vaig trobar aquest somni tan estrany!, i sobretot la teva manera d'expressar-te; m'has de dir què penses de tot això... Estaves molt tossuda i semblaves un burro amb el seu aclucall. Degut a la quantitat d'alcohol que havies begut, et senties créixer ales. Vas parlar de tot, o quasi de tot, i tinc encara al cap alguns retalls, coses borroses, quatre o cinc paraules que repetia sovint. Sempre volies tenir raó; a més, vaig acabar afònic després d'una batalla de tres hores i al final vaig entendre que vivies, vull dir que menjaves política tot el sant dia –hauries de fer un règim...–. Ara que parlo de menjar, he completament oblidat el meu esmorzar. La llet és freda i les torrades tenen un color dubtós. Et vull deixar ara, Estimada Amiga, esperant que aquesta carta et trobi amb bona salut. Un dia que tinguis temps, passa per casa; jo sé que has llegit Freud...

Mil petons,

Marc

INSTAL·LACIONS ELECTRIQUES
I SANITARIES

Pere Ventura i Colom

C/. Piscina, 6 - Tel. 59 00 20

BESALÚ (Girona)

–POREX.
–FIBRA DE VIDRE.
–CAMPING GAS.
–VÀLVULES.
–LLARS DE FOC «LEWILLE».
–TUB FERRO.
–COURE.

–FERRETERIA.
–PINTURES.
–ALU-BLOK (finestres alumini).
–BUTIL.
–ASADUR.
–ROCALLA.

MAS - VENTURA

c/. Piscina, 6 - Tels. 59 02 86 - 59 00 20 - BESALÚ (Girona)

ELS ANIMALS NO ESTAN CONTENTS

En un poble petit, molt lluny d'aquí, hi havia un bosc molt gran, amb una gran varietat d'animals. Hi vivien molt tranquils i bé. Es divertien i jugaven a l'hora del sol.

Un dia tots varen quedar molt sorpresos en veure el petit esquirol que cridava des d'un arbre, des de dalt de tot per fer-se sentir millor:

–Amagueu-vos! Amagueu-vos! Correu! Afanyeu-vos, que l'home s'acosta!!!

Ben espantats, cada un dels animals es va anar a amagar a casa seva. Fins i tot el mateix esquirol petit que havia fet remoure tot el bosc.

Mentrestant tots els animals, plens de por, no s'atrevien ni a treure el nas del seu amagatall; encara que el petit esquirol ho estava sotjant tot des de dalt d'un arbre, amagat darrera les branques, procurant que cap home no el veiés.

Ell era l'animal més intel·ligent d'aquell bosc, i estava pensant...

–Això podria ser molt bé una carretera. Tallaran els arbres que facin nosa, ho aplanaran tot i... llestos.

Efectivament, tenia tota la raó i ho havia endevinat. La mateixa hora que ell ho pensava, l'home ja va començar a tallar els arbres que els molestaven. Quina fressa s'aixecava cada vegada que un arbre aterrava! Encara sort que, de moment, en cap dels arbres que anaven caient no hi vivia cap dels animals del bosc.

–Però això no pot pas durar! –va pensar l'esquirol–. Hem de buscar una solució.

Després de dues hores, els homes terribles, tal com els anomenaven els animals, van marxar. Quina sort!, van pensar

la majoria. Però, s'havien acabat les hores d'angoixa? Tornarien a venir, els homes?

L'esquirol, que havia estat espiant tota l'estona, sortí del seu amagatall i digué:

–Ei!, ja podeu sortir! L'home ja se n'ha anat! No tingueu por!

Els altres animals anaren sortint a poc a poc dels seus amagatalls, tot tremolant. L'esquirol, i aprofitem per dir que el seu nom era «Pompó», pujà a la branca d'un arbre per tal que tothom el veiés bé, i prengué altra vegada la paraula.

–No us preocupeu! La por ja ha passat. El perill de moment ja no hi és! –afegí–.

I amb caire solemne, tot donant-hi molta importància, va exclamar:

–Jo, Pompó, com l'animal més savi del bosc, us convoco a una reunió de tots els animals del bosc, demà a les quatre de la tarda. Tots aquells que hi vulguin assistir que procurin ser ben puntuals! La trobada tindrà lloc a la vora del riu.

L'endemà, arribada l'hora de la reunió, l'esquirol ja els estava esperant.

El primer que arribà fou el talp «Bamba».

Tot seguit la granota, la «Taca». I després el conill, en «Pep».

I més animals... La llebre, la «Quica». El porc senglar, en «Gorc»...

També molta varietat d'ocells: En «Doli», el rossinyol; i en «Pic», el pardal; el rei-tit «Flascó»; algunes cardines i un musol que s'ho mirava de lluny.

Tot seguit, l'esquirol començà la reunió.

–Ja heu vist quina una se'ns prepara. L'home vol fer una carretera, i vinga a tallar arbres. Què n'opineu, vosaltres?

–Destruiran tot el bosc –va dir en Flascó–.

–Home, tant com destruir-lo...

–Jo crec que el destruiran completament –va insistir en Flascó–.

–Doncs jo et dic que no, que no n'hi ha per a tant –exclamà en Xic–.

–Vinga! No us baralleu pas –intervingué en Pompó–. Ja sé que tots estem molt enfadats per culpa d'aquesta carretera, però no podem fer-hi res, i menys enfadar-nos entre nosaltres mateixos.

–Sí, tens raó! perquè, qui de nosaltres s'atreveria a enfrontar-se amb aquests homes? –digué la Taca–.

–Jo segur que no –digué la Quica–.

–Ni jo –afegí en Bamba–.

En Pep, el conill, que era dels més porucs, digué: «Ni tampoc jo; val més callar i fer el que es pugui d'amagat».

–Hi podria anar en Flascó, a parlar amb els homes –digué en Xic–.

–Molt «guapo»! I per què no hi vas tu? –replicà en Flascó», força empipat–.

Tothom donava la seva opinió, però tothom mirava que un altre ho resolgués. Ningú no es veia capaç de trobar la manera de fer que l'home s'allunyés d'aquells indrets.

Ni el mateix esquirol, tan llest i trempat, que es considerava l'animal més intel·ligent i savi dels voltants, no entenia com s'havia de fer per acabar la discussió que s'havia originat entre tots els seus amics.

I així, aquesta conversa anà continuant i continuant. Potser ja es deu haver acabat. Em penso que no, perquè encara, quan vaig a passeig pel bosc, sento com una mena de xiu-xiueig que deu ésser la discussió que encara continua.

–Encara estan enfadats de l'home? S'hà fet ja la carretera?

M.ª Mercè Beltran i Garrido
(BESALÚ), 6è. nivell d'EGB

DOLORS BONMATÍ

ESTETICISTA

Els ofereix la seva experiència en:

Tractaments facials i corporals, depilació elèctrica i a la cera.

Manicura, pedicura i maquillatges.

Obtenir un rapidíssim broncejat amb poques sessions de UVA.

Tel. 59 01 88

CAN MOLINARET

BAR-TAPES-PIZZAS

C/. Ganganell, 21 - Tel. 59 01 30 - BESALÚ

INFORMACIÓ MUNICIPAL

CONSTITUCIÓ DE LA COMISSIÓ DE GOVERN

Per tal d'adaptar-nos als postulats de la nova Llei de Règim Local, que és la que marca les línies directrius de funcionament de totes les entitats de règim local, siguin ajuntaments, mancomunitats, consells comarcals o diputacions, s'apròva el següent decret:

«D'acord amb les atribucions conferides per l'art. 23 de la Llei Reguladora de les Bases de Règim Local de 4 d'abril de 1985, en relació amb la disposició transitòria tercera, i l'acord de l'Ajuntament Ple del 29 d'abril d'enguany, pel qual s'apròva la creació per aquest municipi de la Comissió de Govern, HE RESOLT:

PRIMER.— Designar la Comissió de Govern que presidida per aquesta Alcaldia, serà integrada per tres regidors, no superior al terç del nombre legal d'aquests, que a continuació s'indiquen:

- Sr. Josep Guix i Feixas.
- Sr. Pere Vilar i Soler.
- Sr. Jaume Prujà i Mañach.

SEGON.— La Comissió de Govern tindrà assignades les següents atribucions:

a) L'assistència a l'Alcaldia en l'exercici de les seves funcions en el govern i administració municipal.

b) Les que l'Alcaldia, de forma expressa i en aquest acte delega, essent les següents:

1.— Contractació i concessió d'obres i serveis que no exigeixin crèdits superiors als consignats i fins al límit del 5% del Pressupost.

2.— Atorgament de llicències urbanístiques majors i llicències d'activitats classificades.

3.— Aplicació de Reglaments i Ordenances i l'aprovació de padrons, dictar actes d'aplicació i efectivitat dels tributs, i la resolució dels recursos suscitats per aquests actes.

4.— Desenvolupament de la gestió econòmica d'acord amb el pressupost i les bases d'execució, organització dels serveis de Recaptació i Dipositaria. Aprovació de certificacions per obres i serveis, així com factures no ordinàries o corrents. Atorgament i sol·licitud de subvencions i altres atribucions que li atribueixin les lleis, o aquelles que siguin delegades per l'Ajuntament Ple.»

DISPENSARI MUNICIPAL A CAN CAMBÓ

Des de mitjans del mes d'agost ja funciona a bon ritme el nou dispensari municipal. Aquest dispensari consta de tres despatxos: un per a cada metge i un per a l'ATS, a més d'una sala - despatx per a la llevadora. La sala gran tindrà usos polivalents, servirà

ahora de sala d'espera, i també d'exposicions i conferències.

De fet, el nou dispensari s'inaugurarà oficialment, junt amb les altres dependències de la casa Cambó, tot menys la llar de jubilats, el dissabte 28 de setembre, diada de la Festa Major de Besalú. Els horaris que regeixen en el nou dispensari són els següents:

Dra. Loreto Noguer: Dilluns i divendres, de 5 a 7 de la tarda; dimarts i dissabtes, de 9 a 11 del matí; dimecres, de 3 a 5 de la tarda; dijous, d'1 a 2 de la tarda.

Dra. M.ª Rosa Vilar i Pujol: Dilluns, de 4 a 6 de la tarda; dimarts, dimecres, dijous, divendres i dissabtes, de dos quarts de 10 a dos quarts de 12 del matí.

Nou telèfon dispensari: 59 00 32.

ESCORXADOR MUNICIPAL

Es previst que per la Festa Major d'enguany s'inauguri definitivament l'escorxador municipal, atès que s'han fet unes importants obres de reforma i acondicionament en el seu interior. L'escorxador restarà obert tot el dia perquè la gent el pugui visitar.

ESCOLES PÚBLIQUES

Per part dels Serveis Territorials d'Ensenyament de Girona, ha estat atorgada una subvenció per arreglar els lavabos de les escoles. El mal està en el fet que ara es comença a remoure l'expedient per a començar les obres, ara que ja estem a punt de començar el nou curs.

OBRES COL·LECTOR

Ja s'han iniciat les obres del col·lector sud-est de Besalú, 1ª fase. Les obres les realitza l'empresa Boada de Sant Feliu de Pallerols. Aquests dies s'està treballant al carrer de la Font.

VORERA DE RACOLTA

Han estat adjudicades a l'empresa E. P. S. A., de Banyoles, les obres de construcció de la vorera de Racolta, que esperem que començaran dintre pocs dies.

OFICINA MUNICIPAL DE TURISME

El mes de setembre porta la tranquil·litat a l'Oficina de Turisme que, durant els darrers mesos de juliol i agost, ha atès unes cinc mil persones (1.851 el juliol i 3.148 l'agost).

Fent un breu resum dels visitants, podríem dir que la majoria han estat del país, encara que no han quedat gaire endarrerits els de la resta d'Espanya (sobretot els «ma-

drileños castizos»). Com cada any, són els francesos els visitants més nombrosos, seguits dels holandesos, belgues, del Regne Unit i, aquest cop, també italians. D'altres visitants han travessat l'Atlàntic i han descobert el nostre poble: «¡Que lindo!», «¡Que maravilla!», ens deien la gent de Sud-Amèrica.

Val la pena fer menció de la participació que han tingut la gent del poble en l'Oficina. Les consultes realitzades han estat per a fer viatges a l'estranger, per a saber horaris de serveis públics, de mitjans de comunicació, transports... Això fa que l'Oficina es senti integrada al que en realitat és: un servei més per al poble, un servei d'informació.

En el tema estrictament turístic, continuen les demandes de la ruta del romànic i del Pirineu i Alta Garrotxa.

L'interès històric i monumental de Besalú continua en augment. Molts dels qui ens visiten ens pregunten per què el nom de Besalú no surt a les guies importants del seu país, i s'adonen de la sort que han tingut de poder-lo visitar gràcies a la informació dels amics, coneguts, o d'algun mitjà informatiu com pot ésser una o altra Oficina de Turisme.

Anècdota:

Visitant: —Em pot dir, si us plau, on és la sala de turments?

Visitant: —Per a la visita de la vila amb guia, d'on surt, l'autocar?

Visitant: (Després d'ensenyar el plànol comarcal de la Garrotxa i mostrar la carretera a Olot, pregunta) :«Esta línea más oscura debe ser la autopista a Olot ¿verdad?».

EL CAMP DE TREBALL DELS JOVES

Una experiència amb bons resultats

Durant aquest estiu, i concretament els mesos de juliol i agost, s'ha portat a terme a la nostra població una experiència que ha estat l'admiració i model de molts ajuntaments de les nostres comarques.

El camp de treball per a joves ha significat diverses coses:

—Els joves han pogut ocupar el seu temps en quelcom important per a tota la comunitat.

—Els joves han demostrat que també són capaços de fer coses positives.

—La comunitat ha pogut gaudir d'uns serveis que ens han prestat els joves.

—Els joves han tingut la il·lusió de poder treballar.

—Els joves s'han guanyat uns diners pels seus endreços.

Enguany, un total de deu nois han pogut passar part de l'estiu fent una tasca positiva per al municipi. Les feines més importants que s'han fet, han estat:

J. FALGARONA

Fusteria

Tallafarro, 13 - Tel. 59 01 84 - BESALÚ (Girona)

CARNS I EMBOTITS

ESTELA

S. Vilarrasa, 8 i 10 - BESALÚ

- Pintar i arreglar la tanca de les escoles.
- Pintar els gronxadors del Firal.
- Confecció de rètols informatius.
- Pintar l'entramat dels músics.
- Pintar fanals.
- Estassar i arreglar el Cementiri i la Devesa.
- Excavar el parterre de l'absis de Sant Pere.
- Estassar el Camí dels Ratolins, per on passa la conducció d'aigua.
- Treballs amb la brigada d'obres
- Neteja de carrers.

-Regar els parterres i les places.
I aviat, com que encara els resta treballar una setmana, hauran d'ajudar la Comissió de Festes a muntar la Festa Major, i la brigada d'obres a muntar l'envelat.

TERTÚLIES D'HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA

Aquest any, les activitats de l'estiu han gaudit d'una iniciativa que ha assolit un èxit

important: les Tertúlies d'Història Contemporània. Aquestes, que han estat organitzades conjuntament amb el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, s'han celebrat en els diferents cafès del centre històric de la nostra vila. El ponent de les xerrades ha estat en Joan Oloriz, llicenciat en història i professor de l'Institut Montsacopa d'Olot. La participació ha estat interessant, amb una mitjana de vint-i-cinc persones per tertúlia. També cal esmentar la participació de persones forasteres, que aprofitaven l'estada estiuenca a Besalú per a cultivar la història.

ESTADÍSTIQUES TURISME

Gent que passa per l'Oficina Municipal de Turisme:

MES DE JUNY

1984	1985
Catalunya, 455	350
Rest. Espanya, 319	78
França, 107	234
Alemanya, 54	79
Bèlgica, 80	6
Holanda, 38	28
Itàlia, 10	30
Regne Unit, 59	137
Rest. Europa, 31	8
USA, 4	
Rest. Amèrica, 28	1
Àsia, 26	
Totals: 1.211	951
Any 1984, mitjana de 46-47 per dia.	
Any 1985, mitjana de 36-37 per dia.	

Escand., -	3
Altres Europa, 74	13
USA, 9	6
Altres Amèrica, 13	15
Àsia, 19	-
Àfrica, 2	-
Oceania, -	12
Totals: 2.253	1.839
Any 1984, mitjana de 86-87 per dia.	
Any 1985, mitjana de 70-71 per dia.	

AGOST

1984	1985
Catalunya, 737	677
Rest. Espanya, 436	319
França, 282	135
Alemanya, 159	78
Bèlgica, 220	78
Holanda, 150	181
Itàlia, 17	19
Regne Unit, 98	92
Suïssa, 25	7

1984	1985
Catalunya, 1190	1017
Espanya, 802	978
França, 288	317
Alemanya, 387	155
Bèlgica, 69	33
Holanda, 89	100
Itàlia, 32	32
Regne Unit, 183	140
Escand., 5	-
USA, 4	
Altres Amèrica, 11	13
Oceania, 2	14
Àsia, -	-
Totals: 3.062	2.802
Any 1984, mitjana de 98-99 per dia.	
Any 1985, mitjana de 116-117 per dia.	

CLUB NATACIÓ BESALÚ

Un estiu més, el Besalú CN ha complert el seu programa d'activitats amb la participació a les diverses competicions organitzades per la Federació Catalana de Natació.

A la Lliga Gironina de Clubs assolit el segon lloc, a la Challenge David Moller amb els petits del club, així com en dues de les XII Hores de Natació que

es celebren a les nostres contrades: les organitzades pel CN Caldes i les del Besalú, C.N., essent en ambdues el club que ha cobert el nombre més gran de metres.

Quant als campionats gironins individuals, alguns dels nostres nedadors han estat proclamats campions en els seus corresponents estils i distàncies.

Hem participat també en les travesies de Roses, Olot i, si Déu vol, ho farem a la de Banyoles.

Per acabar la temporada es celebra la festa social i la festa de fi de curs, com a acomiadament dels 92 nedadors i els 42 assistents als cursets, que aquest any han pres part en les activitats organitzades pel nostre Club.

Bar - Queviures **FERRÉS**
Pl. Sant Pere, 8 - Tel. 59 00 39 - BESALÚ
PRAT DE SANT PERE

FOTO MOLAS
El millor servei, al millor client

c/. Major, 7 - Tel. 59 01 63 - BESALÚ

HOMENOTS

TOMÀS SOLEI I TRIAS

Diumenge, al captard, a Can Soilo. Quatre persones molt rialleres estan fent el truc. La Maria els serveix, de tant en tant, alguna copa, al mateix temps que els prepara el sopar. Una d'aquestes persones és en Tomàs.

—Bona nit, Tomàs! Som els de la revista. Us en recordeu, que vam quedar per avui a les deu?

Bé, bé! Però primer he d'acabar la trucada i després sopar.

En Tomàs de can Lletanis, ara de can Bellaire, és baixet, rialler. La boina, la camisa blava emmidonada i els elàstics, juntament amb el seu cabàs, formen part d'ell mateix. Abans de començar pròpiament la xerrada ens confessa que li agradaria treure una travessa per comprar-se una avioneta d'aquestes que porten un motor de moto.

Nasqué el 25 de març de 1916 a la Casanova de Sales de Llierca, actualment en ruïnes. De la Casanova anirà a viure al Salt de Palera. Tenia 8 anys. Allí moriran els seus pares, que eren fills de Maià —el seu pare Miquel— i de S'Agueró —la seva mare Julabeva—. Del Salt de Palera passarà a can Lletanis, de can Lletanis a can Prim, i de can Prim a can Bellaire, sempre, per tant, dintre el terme de Palera.

Amb el seu somriure inexhaurible ens comenta que ha romàs aproximadament 14 anys en cada lloc. «Ara tocaria el canvi», afirma.

Eren tres germans: en Josep era el germà gran, ara mort; i la Maria, la germana petita que actualment viu a Girona.

—Tomàs, quins oficis heu fet a la vostra vida?

Tots menys cap de bo. M'he dedicat a l'agricultura, a treballar al bosc i a fer carbonet.

—D'aquests oficis, quin us ha agradat més?

Fer de pagès i «cuidar» el bestiar.

—Per què vàreu deixar el rem?

Amb l'arribada de la indústria em vaig tirar al carbonet, ja que em permetia atendre més bé la meva germana, que estava malalta dels nervis i, encara que casada, passava temporades amb mi. Llavors ja vivia a can Bellaire.

—Quin procés se segueix per a fer el carbonet?

Jo tinc dos forns: un que té el forat per dalt i l'altre per sota, en un marge. L'un serveix a l'estiu i l'altre a l'hivern. Hi tiro llenya; quan s'ha cremat n'hi afegeixo fins que queda ple. Llavors tapo el forat amb una tola —ens aclareix que una tola és una planxa de ferro— colgada amb terra, i per sobre encara una altra planxa per si plou. Ho deixo dos o tres dies reposant. Cada cremada és formada per 50 o 60 feixines que triguen de 14 a 15 hores a cremar-se.

—Quina classe de llenya feu servir?

Alzina o pi. La millor és la d'alzina —en Tomàs encén una cigarreta que ell mateix s'ha fet i que a cada moment se li apaga—; llavors afegeix: A mi m'haurien de donar molts cèntims, perquè amb aquesta feina netejo els boscos.

—Quants quilos de carbonet surten de cada fornada?

Uns cinc quilos per feix.

—I no hi ha perill d'incendi, a l'estiu?

De cap manera. Mai no he calat foc enlloc. Les lleis només permeten fer foc de gener a juny.

Arribats en aquest punt en Tomàs ens explica una sèrie d'anècdotes. Una li succeï fa molts anys. Era per la Mare de Déu d'agost, al vespre. Va fer una fornada i quan destapà el forn per veure com cremava, en sortí una gran flamarada que, casualment, va ser vista pel brigada de la Guàrdia Civil del poble. Aquest, alarmat i pensant en un incendi, va anar a cercar en «Sidro» de can Quei perquè els hi dugués amb el cotxe. Aquest, en assabentar-se de què es tractava, digué al brigada: «Fotut bois! És en Tomàs que fa carbó». Com que no s'ho acabà de creure en «Sidro» els dugué a can Bellaire. Quan hi arribaren no hi havia ni foc ni res que s'hi assemblés, perquè en Tomàs ja havia tornat a tancar el forn. Davant la sorpresa del brigada, que jurava que el que havia vist era foc, en Tomàs li digué: «Mi brigada, lo que usted vio era la luz de la casa». I en «Sidro», en un racó, riu que riuàs.

—Tomàs, com es fa, un forn?

Jo els he fet a mà. El problema és si trobes una pedra grossa a mig fer. Ara hi ha forns de ferro portàtils que es poden carregar en un tractor i portar d'una banda a l'altra. Jo ja fa vuit o nou anys que treballo amb els que tinc ara.

—On el veneu, el carbonet?

Al poble, sobretot a l'estiu. A l'hivern la gent aprofita el caliu de les estufes i no en gasta tant —i ens aclareix—: Jo no necessito fer carbonet, ho faig per acontentar el poble i per a mi. Ah!, i no hi tiro aigua!

—No feu servir el butà?

Això mateix! Jo sóc carboner i cremaré «butano»! A més, per a cuinar em va més bé el carbonet ja que, de vegades, m'hi adormo. Si ho fes amb el «butano», quan em despertés ja estaria tot fotut.

—Us agrada cuinar?

Per força o, si no, ja no seria viu.

I en Tomàs ens diu que per a dinar sol menjar verdura i un tall. Al vespre, escudella.

—On va fer la mili?

Per quintes a la guerra. La vaig fer a Còrdova. Els nacionals ens feren presoners al cap de tres dies d'ésser al front. Eren moros, els qui ens van agafar. Ens tingueren un mes a la presó, on ens

donaren molt bon tiberi i m'hi vaig engreixar. Després ens van dur en un batalló disciplinari, prop del front. Vaig ésser avalat per en Martirià (Sr. Celso) i m'enviaren al front amb els nacionals. Vaig acabar la guerra a Badajoz sense cap ferida.

I en Tomàs ens comenta que els moros, en agafar-lo, li deien: «Tu ser rojo». Ell, pensant que li fotrien un tret allà mateix, els responia: «Jo sóc un soldat de Catalunya!».

–Vau tenir dificultats amb l'idioma?

Quan parlava en castellà era com menys m'enteniien, perquè llavors no m'enteniien ni els castellans ni els catalans.

En demanar-li alguna anècdota idiomàtica ens explica que, essent al campament i volent-se fer una truita, com que no tenia ous anà a cercar-los a pagès. I la seva sorpresa fou majúscula quan va veure que no sols no l'enteniien, sinó que aquells pagesos posaven una cara especial quan els demanava: «¿Tienen cojonos?». «No em van fotre cap mal tanto perquè ja veien que hi anava de bona fe». Sort que en una de les cases les gallines voltaven davant d'ells, i en assenyalar-les s'entengueren.

–Tomàs, heu viscut sempre sol?

Sí! –i rient afirma–: Mai no m'he casat perquè sóc de Palera.

–I quants anys fa, que viviu sol?

Collons! Ara sí que m'heu cardat maldecaps... Uns trenta anys. Estar sol és molt llaminer. Qui ho ha tastat... A l'hivern t'acotxes ben acotxat i no hi ha perill de desabrigar-te. I a l'estiu, quan un costat del llit és calent, passes a l'altre que és fred.

–Quines són les vostres diversions?

El truc, xerrar amb els companys... «Lo» de la cuca ja està cardat. El cinema no m'agrada perquè m'hi adormo. La televisió, si hi ha noies que ensenyin una mica, sí. M'agraden les màquines.

–Amb les màquines s'hi guanya o s'hi perd?

Per cada duro que hi guanyes n'hi perds cent.

–I el ball, us agrada?

No hi entenc, de balls, però hi anava quan hi havia un bon espès. Així, si t'entrebancaves no hi havia perill de caure. La qüestió era que «arramblessin».

I en Tomàs es descabdella explicant anècdotes, com la de Lliurona, on hi anà una vegada amb en Joan Moliné i una coixinera de figues seques. «Allà m'arreglè una de grassa que no em deixava tocar ni de peus a terra, mentre que un guàrdia civil no parava d'avisar: «Venga, a bailar bien». Tot de cop en Tomàs deixa de parlar, s'eixuga el front, bufa la burilla per assegurar-se que és apagada, la torna a encendre i diu amb fina ironia, en veure'ns tan atrafegats prenent nota: «Noi, ja hauries d'haver dut la màquina d'escriure!». I continua explicant que a Besalú hi havia diferents sales de ball. Ens parla de can Pita, que l'anomena «el ball dels grapats», o si-

gui on s'arreglaven tots els pagesos dels contorns, i el ball de can Lagares, ball dels més senyorets.

–I voltant tant no vau pas pescar cap noia?

Jo vigilava que no m'agafessin a mi.

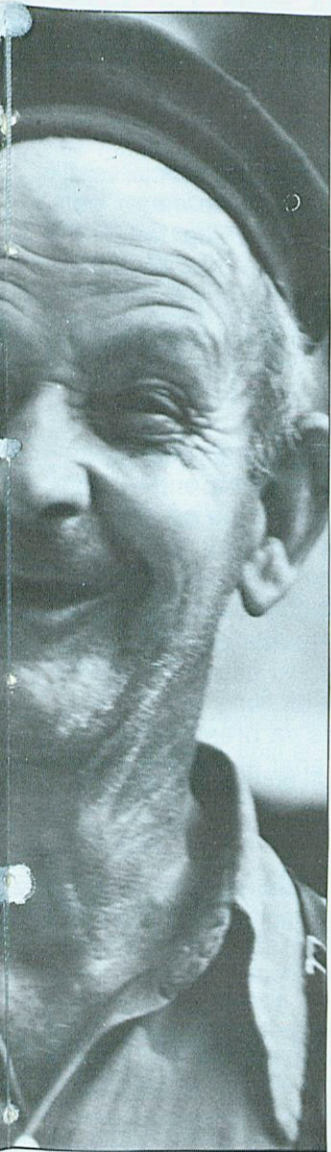
I ho diu amb els ulls esbatanats, com qui enumera el perill.

–Tomàs, què voleu prendre?

Una copa d'anís, però que no sigui gaire raspós perquè llavors n'hauria de prendre una de dolç.

Són dos quarts de dues de la nit.

Tallaferro

L'ESCOLA INFORMA

El temps de les vacances es va acabant. Qui més, qui menys, tots hem gaudit d'uns dies durant els quals vàrem passar de la rutina dels dies de feina o dies normals, a un canvi de tota la nostra manera de fer: canvi d'hores de dormir, d'hores d'esbarjo, treballs diferents, més dedicació a la família, convivència amb gent a qui no coneixiem abans..., canvi i més canvi.

Uns en deuen haver tret molt de profit, d'aquests dies; d'altres potser no tant. I no ens referim pas al profit econòmic, ja que aquest més aviat se'n deu haver ressentit. Ens referim al millorament personal, a totes aquelles circumstàncies que poden fer que el temps immediatament després de les vacances tingui un regust diferent per a les persones que les han pogudes viure. Que no els comporti solament un trist tornar a la feina sense adonar-se que han passat uns dies diferents. Sinó que experimentin la sensació d'haver viscut uns dies o unes setmanes molt útils per a la nostra manera de ser, i que ens adonem, o tinguem la sensació, d'haver aprofitat bé els moments de descans. Potser per alguns, aquests moments de descans o aquests dies de repòs hagin comportat un canvi de feina. És igual. Diuen que el fet de saber reposar rau, moltes vegades, a saber canviar de feina. No sempre «reposar» vol dir «jaure».

L'Escola ha restat tancada tot l'estiu. Encara que a fora hi ha hagut molta fressa i moviment, degut a la munió de quitxalla i jovent que s'hi congreguen per diferents motius (lloc de trobada, lloc d'esbarjo, lloc lliure de certs entrebancs...), el seu interior no ha tingut moviment. S'esperava que seria un estiu mogut i no ha estat així... Les reformes i millores promeses una i altra vegada no han arribat. Només bones intencions de les entitats oficials responsables. Però d'aquí no hem passat.

Sembla, si la cosa no s'espantia, que d'aquí a pocs dies es començaran unes reparacions als vàters, conduccions d'aigua i calderes de calefacció; però ja serà començat també el curs, i això comportarà greus destorbs a la nostra tasca i distraccions a la quitxalla. La qüestió, però, és que es facin aquests adobs, ja que ens són imprescindibles per a la bona ordenació de l'escola.

Veurem si la subvenció de la Generalitat i l'aportació del nostre Ajuntament donaran per a molta o poca feina.

En el moment oportú ja es donarà, com cada any, a tots els pares d'alumnes, tota una sèrie d'informacions referents al proper curs 85-86. De moment us avancem que el Claustre de Professors serà el mateix que hi havia al final del curs passat, amb l'absència del Sr. Guix, el qual s'ha jubilat.

La distribució de cursos serà la següent, segons l'acord pres en l'últim claustre del mes de juny:

Pàrvuls: Primer: Teresa Mir; segon: Maria Sau.

Cicle inicial: Primer: Maria Domènech; segon: Carme Costabella.

Cicle mitjà: Tercer: Roser Masó; quart: M.ª Lluïsa Masdevall; cinquè: Rosa Güell.

Cicle superior: Llengua estrangera - artística: Teresa Cucala; llengua catalana: Josep Buch; llengua castellana - socials: Pere Cerro; matemàtica - naturals: Jesús Huertas.

Com ja podeu suposar, encara falta fer el repartiment de tot un seguit de responsabilitats, com són menjador, esports, biblioteca, activitats festives, contactes amb l'Ajuntament i Associació de Pares..., les quals han d'ésser objecte i tema de les trobades que tenim els mestres a principis de setembre. Ja sabeu que nosaltres som a l'escola des del dia 2, cada matí, per preparar convenientment el curs.

Els escolars han començat el dilluns dia 16. Han acabat les vacances i han vingut amb ganes de treballar. Desitgen rendir més que mai, i superar el percentatge de bones notes que van obtenir el curs anterior. Aquesta sol ésser la primera bona intenció de cada any. Llàstima que per a molts no passa d'això: d'una bona intenció, i no arriba a fer-se realitat.

El curs passat, igual com l'anterior, vam participar en diferents esports i competicions escolars, sota l'organització del Consell Comarcal.

Dels resultats obtinguts se us n'ha donat compte i explicació degudament tant en el «Tallafarro» com en la revista escolar «El xerraire».

En el transcurs dels dos anys passats, la nostra escola tenia una representació ben directa i activa dins el Consell Comarcal, en la persona del regidor del nostre Consistori en Josep Oliveras i Sala. Ell era qui portava les nostres inquietuds i problemes davant el Consell, i en procurava la solució. Aquest estiu hem sabut que ha dimitit «per motius personals».

Lamentem sincerament que en Josep Oliveras s'hagi vist obligat a prendre aquesta decisió, i agraïm la tasca que havia fet a favor de la millor organització de l'esport escolar, al mateix temps que defensava els interessos dels nostres escolars.

En aquests moments no sabem qui el substituirà, ni si el seu substitut serà de la localitat. Esperem que la persona que es nomenarà per a tal càrrec vetllarà igual que ell pels nostres alumnes.

Pocs pobles poden disposar d'una zona d'esbarjo i passatemp com la que té la nostra vila: la zona de les escoles, al mig del poble i sense perills ni gaires entrebancs per anar-hi.

Que se'n treu força profit, d'aquesta zona, i que té molts avantatges, ho demostra el fet que tot el dia hi ha gent: mainada, joves i persones no tan joves.

Sempre hem cregut que aquesta zona crea una sèrie de beneficis que potser a molts passen desapercebuts, i que per això no s'hi barra el pas, durant l'estiu, a ningú qui vulgui anar-hi a passar una estona o que hi vagi a fer servir les instal·lacions.

Però, és ben clar. La servitud origina una sèrie d'inconvenients, també. I allò que produeix un benefici o un avantatge, si no es controla o no s'hi té estima, com que «és de tots» es va deteriorant i ve un moment en què és inservible. Resultat: Tothom se'n ressent i en queda perjudicat.

Per això hem cregut que seria bo que des d'aquestes ratlles adreçéssim unes paraules d'atenció a totes les persones que solen anar sovint a la citada zona. Els demanem que continuïn gaudint d'aquest indret del poble. Que continuïn traient-ne profit. Però... que hi pugui anar tothom qui vulgui. Que per culpa d'uns no se'n sentin exclosos d'altres. Que tinguin compte de no malmetre el que hi ha. Que les motos i bicis vagin amb compte amb els petits. Que els vidres... Que les cistelles...

Si tots hi posem voluntat i estima, durant molt de temps podrem gaudir d'aquesta zona; si no...

Els mestres

CLUB TENIS TAULA BESALÚ

A l'hora d'escriure aquestes ratlles, la decepció vestida de tristesa m'omple el cap. No puc entendre com aquells esdeveniments hagin marcat la vida tan curta que va tenir el CTTB. Dic tan curta, perquè considero aquesta entitat, morta o agonitzant i, si no es fa res, si no es pren cap decisió ràpida, anirem a l'enterrament. Cap enterrament no és agradable, i menys el d'una entitat desitjosa de fomentar l'esport, la cultura, etc...

Quins han estat els seus problemes?

A primera vista, sembla que el ping-pong interessi només a tres o quatre persones que vénen a entrenar-se diàriament. Evidència difícil d'admetre quan se sap que al principi es feia cua per a poder jugar! D'altra banda, la meitat dels socis, principalment gent jove, van gemegar per participar en les competicions comarcals. Llavors es formà un equip infantil, inscrit de seguida en la lliga. Tot anava bé, puix que Besalú ocupava el segon lloc en la classificació. Massa bé, hauria de dir, fins que un disabte, dia de competició, només es va presentar un jugador dels tres esperats; un havia anat en una comunió, l'altre s'havia amagat... No vam rebre cap notícia -hauria

FERRAMENTES
ELÈCTRIQUES

Auto Elèctric Besalú

JOSEP FARSY - JOAN GUÉLL

Avinguda President Lluís Companys
Tel. 59 10 02 BESALÚ

Llibreria Capellades

papereria - impremta - objectes escritori - joquines

Av. Pres. Companys, n.º 5 - Tel. 59 07 90-BESALÚ

estat el mínim-, i tampoc no vam tenir temps de trobar altres jugadors. Quina consciència!

De vegades penso que caldria donar la definició de la paraula «Club», la qual segurament molts tenen errada; i si fos només una qüestió de lèxic encara passo –sempre es pot consultar el diccionari–; el més greu és la mentalitat (grau d'elevació, de cultura, de la ment) que es pot traduir, manifestar en la participació, la col·laboració per intentar de convertir una entitat com el CTTB en un lloc on prevalgui una atmosfera d'amistat, un lloc on la gent es pugui trobar... Quantes vegades he vist jugadors servint només els seus interessos: jugar, jugar i jugar, amb un egoisme total, deixant en mal estat el material. Curiosament, són aquells els primers a queixar-se del preu de la quota anual de soci. Fins l'escombria, es queixava!, l'havien abandonada en un racó, pensant que només mans femenines i «mans de junta» la podien tocar.

PARLEM DE TEATRE!

«AL VOLTANT DE LA TAULA»

Permeteu-me, abans de començar la nostra xerrada, un petit aclariment, ja que el follet de la impremta va jugar una d'aquelles passades que a voltes té; en l'entrevista anterior el final d'en Gabriel havia de dir «**magnífica senzillesa**» i va sortir «magnífica troballa», i el final de l'Hortènsia havia de dir «**Apa, noi, quina troballa**», i deia «Apa, noia, quina troballa». Fets aquests petits aclariments, avui ens trobem amb **JESÚS BATLLE I AUGUET**.

Persona molt formada, jove i pare de família, molt simpàtic, amant de la broma, entusiasta del futbol, amb inquietuds per a perfeccionar-se sempre més i més, bon amic i bon conversador; tota la seva família respira ambient teatral, del qual ell és un bon exponent. Sap estar al seu lloc. És professor d'EGB.

El seu hobby: els esports en general, la música i la lectura.

El seu plat favorit: qualsevol de peix.

El seu punt flac: la por a les punxades, ja que és molt impressionable.

ROSA M.ª BALATEU I GELADA

17 anys. Estudiant d'infermeria; una noia de caràcter; li agrada treballar; té una força de voluntat admirable; simpàtica i agradable; en certs moments una mica tímida; li agrada la puntualitat.

El seu hobby: la música.

El seu plat favorit: els canalons.

És clar que, com el seu nom pot indicar, podríem dir que no hi ha Rosa sense espina.

JESÚS

1.- Cada dia hi ha més inseguretat, la delinqüència augmenta d'una manera alarmant, creus que pot venir influïda per l'atur?: *L'atur en pot ésser un factor, però la convivència familiar és molt important en aquest aspecte.*

2.- Què penses del terrorisme, cada dia més estès?: *Hi estic completament en contra, ja que és la pitjor xacra de la nostra societat, encara que moltes vega-*

Ara estic pensant en aquella cita de Pierre de Coubertin que diu: «L'essencial és participar», i crec que aquest «essencial» no existeix per a alguns.

No voldria solament parlar dels jugadors, seria una falta d'objectivitat. ! la junta! Què fa, la junta? No gaires coses. Jo crec que ha perdut les ganes degut al complet desinterès dels socis. Què farem? Per què no convoquem tots els socis del CTTB en assemblea extraordinària, en la qual s'elegiria una altra junta? O es definirien un altre cop els objectius, l'organització, etc...?

En les setmanes a venir, a cada soci li serà enviada una convocatòria per assistir en aquesta assemblea. L'únic que espero és que vingui, primer, i segon que hi aportï una mica de curiositat barrejada d'interès. Just el necessari perquè ell mateix, d'aquí a poc, pensi haver fet l'essencial.

El Secretari

des es deu a uns interessos creats que l'ajuden amb fins inconfessables.

3.- «El treball és salut». Què opines d'aquesta frase? Creus que la feina ben feta és una satisfacció per a l'esperit de la persona?: *Indubtablement. És molt cert, i és la millor satisfacció que es pot experimentar.*

4.- Opina del nostre teatre, en Jesús: *És un grup de companys molt ben arrellats, que porta una gran tasca cultural al nostre poble.*

5.- Què et sembla, la música actual?: *Si per música actual entenem el rock dur, diré que no m'agrada; en canvi m'encisen els cantautors actuals, especialment els catalans, així com molta música melòdica forana.*

6.- Es parla molt d'ètica social i de la dignitat de la persona humana, i l'home cada dia és més manipulat i considerat com una xifra, un simple instrument a favor dels mòbils polítics. On anirem a parar?: *Com que és veritat, que estem manipulats, anirem a parar on ens vulguin portar els qui estiguin en el poder.*

7.- Com veus el problema de l'ensenyament avui?: *Els pares han d'ésser conscients que la tasca de l'educació de llurs fills no és solament feina del professor, sino que també és una tasca familiar conjunta si volem arribar a bon terme.*

8.- Són bons estudiants, els joves actuals?: *Hi ha de tot, encara que la tònica imperant sembla que sigui que el jove ho troba tot massa pla i no s'esforça com deuria. Llavors és quan arriben els fracassos.*

9.- Tu, pedagog, has escrit llibres; quins?: *El més important és un llibre de religió per a 3r. curs d'EGB, que sortirà publicat aquest any per l'editorial Edelvives amb un tiratge per a arreu d'Espanya, ja que és escrit en castellà. A viat també serà publicat en català. A més hi ha d'altres publicacions de matemàtiques, llengua i experiència, en règim interior del nostre col·legi.*

10.- La teva definició de la felicitat: *Viure com estic vivint actualment, i anar superant les petites o grosses dificultats que ens presenta la vida.*

Feliç mortal!

ROSA M.^a

1.- És difícil, estudiar avui dia?: *Jo crec que sí.*

2.- Quins projectes tens pel teu futur?: *Sempre m'ha agradat la infermeria; tot el meu anhel és arribar a ésser una bona infermera, enamorar-me, formar una família, i ésser una bona mare per als meus fills.*

3.- Ésser jove és una gran cosa: se n'adona, la joventut actual? Aprofita o malgasta aquest do?: *Sí, que se n'adona. Quant a aprofitar o malgastat aquest do, n'hi ha de tots; normalment com més tenen més malgasten, amb honroses excepcions.*

4.- Què has trobat en el nostre teatre?: *Encara que hi ha molts caràcters completament oposats, i alguna vegada pot sortir alguna petita diferència, domina sobretot la bona companyonia, i jo particularment hi he passat molt bones estones.*

5.- Les teves opinions sobre les actuals revistes del cor: *Són un passatemps i sempre hi surten els mateixos o semblants personatges; són poc instructives.*

6.- En els moments lliures que tens, quina distracció prefereixes?: *M'agrada molt escoltar música, i de tant en tant llegir algun llibre.*

7.- Besalú té una formidable història; què destacaries o amb què es quedaries d'aquesta història?: *Tots els racons de Besalú són formidables, i potser nosaltres que hi vivim no acabem de copsar tot el seu valor. A destacar una sola cosa: em quedaria amb el pont vell.*

8.- Com han d'ésser les persones perquè t'agradi a tu?: *A mi, el que més m'agrada d'una persona és la seva sinceritat i la seva senzillesa.*

9.- Creus en l'amor?: *Sí, hi crec de veritat.*

10.- T'agraden els esports? Quin és el teu preferit? *L'esport m'agrada molt, i tothom n'hauria de practicar algun en el seu temps lliure. El meu preferit és la natació.*

Sap nedar i guardar la roba!

U. C. E. 1985.

PRADA

Un any més s'ha celebrat a Prada del Conflent, a la Catalunya Nord, la Universitat Catalana d'Estiu. Del 14 al 24 d'agost, més de set-centes persones d'arreu dels Països Catalans s'han aplegat al Liceu Charles Renouvier per assistir a les seccions, als tallers, als debats i a les reunions científiques i professionals que s'hi han anat desenvolupant.

Prada, ultra ésser un lloc ben acondicionat per a celebrar-hi aquesta universitat, fou escollit, en un temps en què era del tot impensable que aitals manifestacions es poguessin celebrar dins de la Catalunya Principat; fa setze anys, i per tant enguany s'ha celebrat l'edició dissetena.

Prada, a més, ha estat lloc d'acolliment de molts catalans il·lustres; allà hi morí Pompeu Fabra i hi reposen les seves despulles; durant molts anys hi ro-

mangué Pau Casals, que va instaurar-hi els seus festivals els quals es continuen interpretant cada any, i on la seva presència és recordada per tothom, per la qual cosa se li ha erigit un monument que en perpetua el record. Foren també presents a Prada homes tan importants com Alavedra, Manent i un llarg etc. A més, els monestirs romànics fundats per Oliba són a un pas: Cuixà, Sant Martí del Canigó, Marcevol...

Junt, doncs, a aquestes característiques, el bon acolliment que sempre s'ha trobat en la població ha fet de Prada un lloc idoni on celebrar aquesta Universitat, a la qual es pot accedir sense necessitat de tenir cap títol previ, i amb una total llibertat per part de tothom.

La celebrada aquest any, ha tingut una gran dimensió i transcendència; la presidència d'aquesta edició l'ha portada el Sr. Max Cahner, que li ha sabut donar un caire més científic sense que Prada perdés el seu tarannà habitual.

Les seccions que s'hi han impartit són les següents: Iniciació als Països Catalans, la llengua elemental, iniciació al llenguatge artístic, lingüística, literatura, economia, història, ciències, art, música, geografia, cinema, mitjans de comunicació, la qüestió nacional, el coneixement de la Catalunya Nord, agricultura, cooperativisme i psicoanàlisi de grup.

Hi ha hagut disset tallers, tots ells molt interessants.

Hi han pronunciat conferències A. Badia i Margarit, Nadal Batlle, Josep Benet, Emèrit Bono, Jordi Carbonell, Enric Cassasas, Miquel Coll i Alentorn, i Miquel Tarradell. S'hi esperava la presència de l'actual ambaixador a Paris, Sr. Joan Raventós, però malgrat que havia anunciat la visita a darrera hora es va excusar i no va venir.

En els diferents debats, els quals foren molt concorreguts, i els col·loquis, molt profunds, hi prengueren part entre d'altres Macià Alavedra, Heribert Barrera, Joan Cebal, Eliseu Climent, Mi-

FESTA DE BARRI

Pels voltants de Setmana Santa, a casa hi trobo un foli en el qual hi ha escrita la intenció d'organitzar una festa de barri, i se'm convida a participar en una reunió per a decidir què es farà. Pensant que només seria un intent, no en vaig fer cas.

Passats alguns dies m'escometen i em diuen que eren tres en la reunió, i que ja tenien els conjunts contractats.

Tanmateix, els organitzadors no es desanimaren i van convocar una segona reunió. Quasi hi som tots els veïns. Esperem que parli el qui ha portat l'embolic, i que ens informi dels contractes ja fets.

Amb cara de picaresca, tots els reunits l'anem escoltant. Després comencen les preguntes:

-Què penseu fer -diu un, tot encuriosit-

-Com s'han de fer els calés -afegeix un altre, aquest més preocupat per les qüestions econòmiques-

-I si plou, què farem? -intervé el pessimista-

Com podeu veure, la reunió fou moguda i interessant, i després de dir-ne moltes, acompanyades de rialles, comença a sortir el primer voluntari. Encetat el pa, en un moment queda tot repartit i tots els reunits es fan responsables d'alguna feina.

Ja som el dia de la festa. I plou que plou! Renois, i no para! Així que surt la idea, inclús, de tirar un petard als núvols per veure si aconseguim allunyar-los.

Arribades les cinc de la tarda toca des, la pluja s'atura i tots els veïns sortim al carrer com els cargols. Va, nois, trastos i a preparar la festa! Amb més il·lusió que convicció es va preparant. Uns penngen banderetes, els altres munten l'entarimat, d'altres posen els llums. Finalment, ja fosc, amb gran expectació al voltant de la placeta, la gent es preguntava si començaria la festa, ja que era més tard del programat i el temps, ruïnejant, no hi acompanyava gaire.

Malgrat tot, el conjunt «Mel i Mató» comença a tocar. Després d'uns quants balls vaig veure que la gent encara no s'animava a ballar.

Influit pel nerviosisme me'n vaig directament al representant i, empaitant-lo, li dic que toquin valsos i pas-dobles. Ell, tot defensant-los, digué:

-«Dei... xeuuu...loos fé. E... lls ja... ja... sa... ben... n lo que fan».

I, certament, ho varen fer molt bé. Finalitzada la festa, tots plegats en un moment netegem la placeta, amb la satisfacció de tenir la feina feta. Després, arrodonim la festa tot explicant-ne les anècdotes, acompanyant-hi la cervesa corresponent.

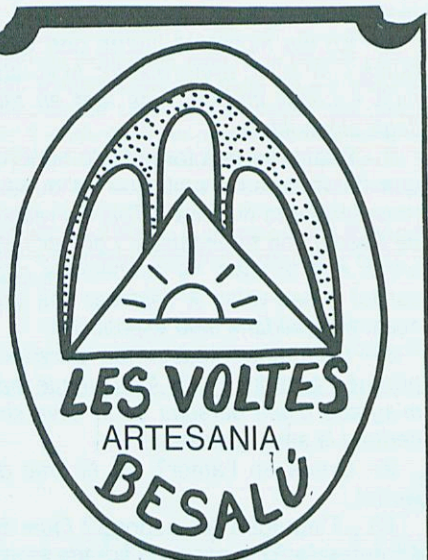
Quan el sol intentava sortir a Roses, ens en vam anar a dormir.

Passats vuit dies, ens reunim tots els veïns a l'altra placeta, i amb calés donats pels veïns, l'aportació particular del vi, café, etc., i d'altres la feina, s'aconseguí una festassa de la qual espero que tots tindrem un bon record.

Aquest escrit l'he fet per animar tot el poble de Besalú, perquè no sigui solament un barri el que troba un punt d'unió, sinó que allò desitjable seria un sopar de germanor per a tot el poble.

Al mateix temps, des d'aquesta petita tribuna, voldria agrair a l'Ajuntament la seva col·laboració desinteressada, i també a tot el públic que assistí a la festa.

Jordi Juanola

Plaça de la Llibertat, 7
BESALÚ

J. PÈLACHS ROJALS

Pintor - Decorador - Restaurador

Abat Oliba, 11 - Tel. 59 02 77 BESALÚ (Girona)

quel Mayol, Aina Moll, Miquel Roca i Junyent, Pere Verdagué, Salvador Alsius...

Cal destacar de manera especial les reunions científiques i professionals; així doncs, esmentem les primeres jornades sobre la història del període franquista; les diades sobre el treball al país; jornades sobre la normalització lingüística; les primeres Diades d'Agri-cultura de Prada: l'ametller; les IV jornades de recerca experimental en fisi-

ca i química; les trobades sobre la tele-visió i cultura catalana, i les jornades sobre la pedagogia de la imatge mòbil.

També cal destacar l'homenatge als escriptors catalans, que s'efectuà amb la col·laboració de l'Associació d'Es-critors en llengua catalana.

Hi van haver també, com és tradicio-nal, els espais d'espectacles: a la pla-ça de la vila actuaren Al Tall, Grup Ca-liu, Pi de la Serra, Maties Mazarico, Carles Santos, una audició de sarda-

nes amb la cobla Els Unics, un concert de música barroca amb Barcelona Consort, sessions de cinema, i un ho-menatge a Salvador Espriu amb «La pell de brau», amb música de Narcís Bonet, per Josep M.ª Flotats.

I això fou Prada un any més, un lloc de retrobament de la cultura dels Pai-sos Catalans. Una Universitat oberta a tothom.

Robert Roqué

EL SIDA

Fou la notícia de la malaltia del conegut actor de Holly-wood, Rock Hudson, apareguda en tots els mitjans de comunicació, el detonant que va fer despertar arreu del món la consciència de la gent sobre una infermetat que semblava amenaçar greument la Humanitat: el síndrome d'immunodeficiència adquirida (SIDA) o AIDS, com és conegut a la resta del món.

Fins aleshores havia estat enclaustrada i considerada com una malaltia marginal, que patien un grup molt re-duint de gent. Ara, rar és el dia que no se'n parla en qual-sevol mitjà de comunicació.

Es va començar detectant malalts amb infeccions tan poc usuals com les causades per *Pneumocystis carinii* i per *Càndida albicans* (aquest darrer, causant de les fa-moses candidiàsis que afectaren, fa uns mesos, els ulls d'alguns heroïnòmans, dels quals casos els mitjans de comunicació es feren un ampli ressò). També es com-provà en els afectats la presència de quadres de malal-ties tropicals poc freqüents en homes. Aquestes infec-cions i malalties només es produeixen quan l'afectat està immunodeprimit, és a dir, amb un nivell baix de de-fenses corporals.

Al principi es lligava aquest síndrome a molts factors relacionats quasi sempre amb un excés d'activitat se-xual, però aviat es descobrí que es tractava d'un agent infecciós identificat posteriorment com un virus. A la ma-laltia, per les seves característiques, se li donà el nom d'AIDS (Acquired Immunodeficiency Syndrome), i es va veure que era endèmica a Àfrica i a Haití.

El descobriment del virus causant del SIDA es produí molt abans del que hom esperava. Mai, abans, ningú no havia anat tan ràpid a desemascarar l'agent causant d'una malaltia nova. (És un fet demostrat per la Història, que la Humanitat avança tecnològicament a cop de guerres, i científicament a cop d'epidèmies i malalties).

El virus causant. Forma d'actuació i descobriment

El maig de 1983, l'equip de l'investigador francès Dr. Luc Montagnier posà en evidència la presència d'un nou virus. La primavera següent és el Dr. Robert Gallo, del National Cancer Institute, a la Universitat de Bethesda, Maryland (USA), qui aïlla i caracteritza per primera vegada el virus.

Aquest virus ataca directament les cèl·lules que tenen la missió de defensar-nos davant els agents estranys al nostre cos (anomenades *Limfòcits T*), les quals es troben a la sang. Aquest atac bloqueja la funció que té el limfò-cit T de disparar tot el sistema immunitari. A més, el limfò-cit T passa d'ésser una cèl·lula de defensa a convertir-se en una autèntica factoria de nous virus. Aquesta for-mació de nous agents infecciosos té lloc a una velocitat inusitada en Biologia, i amb unes quantitats extraordinà-ries; d'aquí que els efectes de la malaltia siguin devasta-dors.

També cal dir que existeixen formes atenuades de la malaltia. No tothom qui és infectat desenvolupa el SIDA. Als Estats Units, al voltant d'1.000.000 de persones són portadores del virus. El que els succeirà és molt difícil de predir. Es creu, però, que en un termini de cinc anys un 10% d'aquest milió de persones desenvoluparan el SIDA, sense saber exactament qui. És com un joc de la ruleta russa amb una bala i deu cambres.

Els aspectes humans i socials

La següent taula exposa les darreres estadístiques fe-

tes públiques de la incidència del SIDA en la població nord-americana:

Homosexuals o bisexuals: 8716 homes (78%), 0 dones (0%), o nens menors 13 anys (0%).

Heroïnòmans: 1633 homes (15%), 418 dones (53%), 0 nens menors 13 anys (0%).

Receptors de transfusions: 106 homes (1%), 75 dones (9%), 21 nens menors 13 anys (14%).

Hemofílics: 70 homes (1%), 4 dones (1%), 8 nens me-nors 13 anys (5%).

Heterosexuals *: 14 homes (0%), 104 dones (13%), 0 nens menors 13 anys (0%).

Fills de pares amb SIDA: 0 homes (0%), 0 dones (0%), 104 nens menors 13 anys (70%).

Altres **: 593 homes (5%); 186 dones (24%), 15 nens menors 13 anys (10%).

TOTAL: 11.132 homes, 787 dones, 148 nens menors 13 anys.

Taula extreta de «Time», 12 agost 85

(*): Contacte amb persones infectades amb el SIDA.

(**): Inclou 332 nascuts en llocs com Àfrica i Haití, on el SIDA és endè-mic.

Actualment els científics estan intentant d'esbrinar a quina família pertany aquest virus, per tal de conèixer-lo millor i poder fabricar una vacuna adequada. S'han tro-bat moltes similituds amb el virus causant de l'hepatitis B.

La transmissió d'un malalt a un altre pot ésser per:

-Agulla hipodèrmica: els heroïnòmans es deixen les xeringues els uns als altres.

-Transfusions sanguínies (hemofílics).

-Contacte sexual: es verifica tant en contactes homo-sexuals com en contactes heterosexuals amb malalts.

Les conseqüències de la malaltia són, a més de les poques expectatives de guariment, greus des d'un punt de vista social. Els problemes socials més comuns amb què es trobarà un afectat pel síndrome són:

-Discriminació: S'ha descobert un test clínic per a de-ctectar portadors del virus. Això és una clara marginació a l'hora de trobar una feina o de mantenir-la.

-El tracte que reben els malalts és quasi el que rebien no fa gaires anys els leprosos.

-Inclús després de morir, moltes companyies de pom-pes fúnebres es neguen a fer-se càrrec dels cadàvers.

Segons els testimonis, però, el pitjor de tot és el senti-ment d'aïllament i impotència que pateixen els propis afectats; són *rebutjats* per la gent que els envolta.

Possibles solucions

El problema d'aquesta malaltia és, precisament, la seva naturalesa vírica, que impossibilita d'aplicar un tractament eficaç, amb l'agregant que, a més, el SIDA conjuga la destrucció de l'únic instrument eficaç que tenim per a lluitar contra ell: el nostre sistema immunitari.

La solució és, a curt termini, trobar una vacuna adient (això és veu complicat per l'existència de diversos tipus del mateix virus), i a llarg termini l'adaptació de l'home a aquest virus, de la mateixa manera que ho ha fet amb d'altres com per exemple el refredat comú. (Els espanyols, quan arribaren a les Amèriques, entre les coses que hi portaren hi havia el refredat comú. Els indis abans no havien estat mai en contacte amb el virus del refredat, i morien com mosques. Actualment quasi ningú no es mor per un refredat comú).

Malaltia del segle? Amenaça? «Càstig diví»? Sigui el que sigui, el que sí que és segur és que la Humanitat es troba davant un altre obstacle, un altre repte que, a ben segur, sabrà superar. De més verdes n'han caigut...

Jesús Garcia i Gil

El Turisme

GUIÓ: Lluís Ferrer i Gil
 DIBUJOS: Ferrer i Gil

BESALÚ, INDUBTABLEMENT, ÉS UN POBLE AMB UNA CLARA TRADICIÓ TURÍSTICA. JA A PRINCIPIS DE L'EDAT MITJA TINQUE VNS VISTANTS MOLT EXÒTICS

AQUEST POBLE SE'N HOLA QUE TE MOLTES POSSIBILITATS

POSTERIORMENT VINGUEREN ELS PRIMERS EUROPEUS (FRANCESOS) MÉS O MENYS AL SEGLE XVIII

QU'EST QUE 'EST FA?

UN PONT, JE PENSE NON SARTAN

EREN MOLT SOROLLOSOS

BOUM

NO ES HI AGUADAVA EL PONT I ENS FOTEREN L'INVENT A L'AIRE...

SENS DUBTE, PERÒ LA IMATGE QUE NOSALTRES TENIM DEL TURISTA QUE ENS VISITA ÉS BEN PISTINTA

CHLLA GILI PUERTAS... NO VES QUE SOY DE VALDEPEÑAS?

DO YOU SPEAK ENGLISH?

ENDÈS, EL POBLE S'ENRIQUEIX ENORMEMENT AMB EL TURISME

DONCS JO SÓC DE BESALÚ I ENCADÀ MO HE VIST NI UN DURO...

EL TURISME ÉS, DE TOTES TOTES, UN TEMA POLÈMIC

QUE NO HONG...

PER CULPA DELS TURISTES HIEM DE PAGAR MÉS CARS DETERMINATS ARTICLES

NO EM DÍGUIS QUE T'AGRADA QUE ENS ENBRUTIN EL POBLE, QUE L'OMPLIN DE COIXES I QUE NO S'HI PUNY PASAR

MIRA TU, JO CREGU QUE EL TURISME ÉS MOLT POSITIU

I DÓNCS MOLTA MIRA AL POBLE

VESA EL TURISME!

LET'S GO!

NO..... SI A ELL PROU QUE L'ENTEN...

ENDÈS HIEM DE PAGAR MÉS A L'AMUNTAMENT PER SERVIR D'ALTRES D'ESTREJA EN...

EM QUE S'ENTEN?

Han col.laborat en aquest número:

CAIXA D'ESTALVIS PROVINCIAL